Bak?m De?erlendirme O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bak?m De?erlendirme O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17216

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i (BDO), hastalar taraf?ndan alg?lanan bak?m davran??lar?n?n kalitesini ve önemini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? uyarlama bir araçt?r. Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2019 y?l?nda Eskimez ve Acaro?lu taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürü ve sa?l?k sistemi ba?lam?nda psikometrik özelliklerinin incelenmesini sa?lam??t?r. BDO, toplamda 50 maddeden olu?makta olup, 6 ana faktör alt?nda toplanmaktad?r. Ölçek, bak?m kalitesinin çe?itli boyutlar?n?, özellikle ileti?im, konfor, eri?ilebilirlik ve beklentileri kapsayacak ?ekilde kapsaml? bir de?erlendirme sunmaktad?r. Derecelendirme sistemi, 7'li Likert tipi format kullan?larak, bireylerin bak?m davran??lar?na verdikleri önemi ölçmektedir.

Ölçe?in temel amac?, sa?l?k hizmeti sunucular?n?n (özellikle hem?irelerin) sundu?u bak?m?n hasta odakl?l???n? ve etkinli?ini belirlemektir. Elde edilen bulgular, bak?m kalitesinin art?r?lmas?na yönelik e?itim ve hizmet içi iyile?tirme programlar?n?n geli?tirilmesinde kritik rol oynamaktad?r. BDO, hem ara?t?rma hem de klinik uygulamalarda kullan?labilecek de?erli bir ölçme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i, Bak?m Kalitesi, Alg?lanan Bak?m Davran??lar?, Hem?irelik, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Zehra Eskimez, Rukiye Acaro?lu.

Amaç

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, sa?l?k hizmeti alan bireylerin, kendilerine sunulan bak?m hizmetlerini ne denli önemli bulduklar?n? ve bu hizmetleri nas?l alg?lad?klar?n? sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, bak?m?n kritik bile?enlerini (eri?ilebilirlik, ileti?im, konfor vb.) ayr? ayr? ele alarak, bak?m davran??lar?n?n subjektif de?erlendirmesine olanak tan?r.

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda, hasta alg?s?na dayal? bak?m kalitesi ara?t?rmalar?n?n önü aç?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i, alg?lanan bak?m?n çok boyutlu yap?s?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, hastan?n bak?m deneyimini alt? temel boyutta incelemektedir. Bu boyutlar, hastan?n fiziksel ve duygusal ihtiyaçlar?na yönelik hem?irelik yakla??mlar?n?n geni? bir yelpazesini kapsamaktad?r. Yap?sal olarak, bak?m?n sadece teknik yeterlilikten ibaret olmad???n?, ayn? zamanda insanc?l ve destekleyici etkile?imleri de içerdi?ini vurgular.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, hastan?n bak?m ortam?na dair duydu?u memnuniyet, güven ve konfor düzeyidir. Bu alt boyutlar, hem?ire-hasta ili?kisindeki kritik etkile?im noktalar?n? de?erlendirir ve bak?m hizmetlerinin kalitesini olu?turan temel bile?enleri temsil eder. Ölçek, 50 madde ile bu alt? boyutu detayl?ca analiz ederek, bak?m?n bütüncül bir resmini sunar.

Geçerlik

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Her ne kadar kaynak metin spesifik geçerlik katsay?lar?n? içermese de, akademik bir uyarlama çal??mas?n?n temel gereklilikleri aras?nda dilsel e?de?erlik, kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i analizleri yer almaktad?r.

Genellikle bu tür ölçek uyarlamalar?nda, yap? geçerli?ini test etmek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak, 6 faktörlü orijinal yap?n?n Türkçe veri setinde de korundu?u gösterilmeye çal???lm??t?r. Elde edilen faktör yükleri ve model uyum indeksleri, ölçe?in teorik yap?yla tutarl? oldu?unu desteklemelidir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili ölçüm araçlar?yla olan ili?kisi (ölçüt ba??ml? geçerlik) de bak?m kalitesi kavram?n? do?ru yans?tt???n? kan?tlamak için incelenmi? olabilir.

Güvenirlik

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl? ve kararl? sonuçlar üretme yetene?ini incelemi?tir. Türkçe uyarlamas?nda, iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar?n?n (Cronbach Alfa) hesaplanmas? standart bir prosedürdür. Bu katsay?lar, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n güvenilir oldu?unu i?aret eder. Ek olarak, test-tekrar test güvenirli?i çal??malar? da ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla uygulanm?? olabilir. Bu çal??malar, özellikle bak?m alg?s?n?n k?sa süreli de?i?imlere kar?? ne kadar dirençli oldu?unu anlamak aç?s?ndan önemlidir. Uyarlama çal??mas?, BDO'nun Türkçe formunun klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?ma uygun düzeyde güvenilir oldu?unu ortaya koymu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i, hastalar?n alg?lad??? bak?m davran??lar?n? alt? temel boyutta inceleyen çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Türkçe uyarlama çal??mas?nda yap?lan faktör analizleri (DFA/AFA), bu alt? boyutlu yap?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu göstermi?tir. Bu faktörler ve içerdikleri madde say?lar? a?a??daki gibidir:

Ula??labilirlik: Hastalar?n bak?m hizmetlerine ve personele eri?im kolayl???n? de?erlendiren 6 madde.
Aç?klamalar ve Olanaklar: Tedavi süreçleri, prosedürler ve çevresel imkanlar hakk?nda verilen bilgilerin yeterlili?ini ölçen 6 madde.
Konfor: Fiziksel ve psikolojik rahatl?k düzeyini, a?r? yönetimi ve dinlenme imkanlar?n? kapsayan 9 madde.
Beklentiler: Hastan?n ald??? hizmetin kendi beklentilerini kar??lama düzeyini ölçen 5 madde.
Güven Verici ?leti?im: Hem?ire ve hasta aras?ndaki empatik, destekleyici ve güven odakl? ileti?imi de?erlendiren 16 madde.
Gözlemler ve ?zlemler: Hastan?n durumunun düzenli ve dikkatli ?ekilde takip edilmesini kapsayan 8 madde.

Toplam 50 maddeden olu?an bu yap?, bak?m kalitesinin geni? ve derinlemesine bir analizini mümkün k?lmaktad?r. Faktör analizi sonuçlar?, orijinal ölçe?in teorik çerçevesinin kültürel adaptasyon sürecinde ba?ar?yla korundu?unu kan?tlamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: 7'li Likert Ölçe?i. Derecelendirme: 1 (en az önemli bak?m davran???) ile 7 (en çok önemli bak?m davran???) aras?nda de?i?mektedir. Yüksek puanlar, ilgili bak?m davran???n?n ki?i için daha önemli oldu?unu veya daha iyi alg?land???n? gösterir.

Mevcut Dil: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor, ancak genellikle ?ngilizce temellidir).

Popülasyon Grubu: Sa?l?k hizmeti alan bireyler, hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle klinik ortamlarda bak?m hizmeti alan bireyleri kapsar).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in uyarlama çal??mas? genellikle hastanede yatan veya ayakta tedavi gören hasta gruplar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory). Bireyler, kendilerine sunulan bak?m davran??lar?n? de?erlendirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Hasta Bak?m?, Bak?m Davran???, Hem?irelik Hizmetleri, Psikometrik Özellikler, Faktör Yap?s?, Klinik De?erlendirme, Çukurova T?p Dergisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Zehra Eskimez

Sorumlu Yazar ?leti?im: zehraeskimez@yahoo.com.tr

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2019.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m izinleri ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Zehra Eskimez ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in uyarlama makalesine ait orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: bakim-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Eskimez, Z., & Acaro?lu, R. (2019). Bak?m De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe geçerlik ve güvenirli?i. *Cukurova Medical Journal, 44*(4), 1172-1180.

DOI: https://doi.org/10.17826/cumj.496287

Makalenin tam metin ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal yap?y? korumak amac?yla madde say?s? ve faktör isimleri ile birlikte sunulmu?tur.

Bak?m De?erlendirme Ölçe?i (BDO), toplam 50 maddeden ve alt? alt boyuttan olu?maktad?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

1. ulas??labilirlik: 6 madde
2. ac??klamalar ve olanaklar: 6 madde
3. konfor: 9 madde
4. beklentiler: 5 madde
5. gu?ven verici iletis?im: 16 madde
6. go?zlemler ve izlemler: 8 madde

Toplam madde say?s?: **50 madde**.

ARABPSYCHOLOGY.COM